

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра фізичної географії та раціонального природокористування**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан географічного факультету
 / Калинич І.В./
«31» серпня 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СТАЛІЙ РОЗВИТОК СУСПІЛЬСТВА

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	10 Природничі науки
Спеціальність	106 Географія
Освітня програма	Географія
Статус дисципліни	вибіркова
Мова навчання	українська

Ужгород 2020

Робоча програма навчальної дисципліни «**Сталий розвиток суспільства**» для здобувачів вищої освіти галузі знань **10 Природничі науки**, спеціальності **106 Географія**, освітньої програми **Географія**

Розробники: Качмар Наталія Іванівна - асистент
Шароді Юлія Василівна - асистент

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри фізичної географії та раціонального природокористування

протокол № 1 від «28» серпня 2020 р.

Завідувач кафедри Поп С.С.

Схвалено методичною комісією географічного факультету

протокол № 1 від «28» серпня 2020 р.

Голова методичної комісії Потіш Л.А.

© Качмар Н.І., Шароді Ю.В., 2020 р.

© ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2020 р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування Показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма Навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 3	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 90	3	4
Кількість модулів – 2	Семестр:	
	5	7
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 3	Лекції:	
	30 год.	10 год.
	Практичні (семінарські):	
	14 год.	2 год.
Вид підсумкового контролю: усний	Лабораторні:	
	-	-
Форма підсумкового контролю: екзамен	Самостійна робота:	
	46 год.	78 год.

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «**Сталий розвиток суспільства**» є вивчення історико-методологічних, теоретичних та праксеологічних аспектів дослідження сталого розвитку суспільства, ролі суб'єктів сталого розвитку в реалізації цілей розвитку тисячоліття та концепції сталого розвитку суспільства у суспільному житті.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

ЗК 1. Здатність формувати свою світоглядну, громадянську і державницьку позиції шляхом самоосвіти і самовдосконалення впродовж життя.

ЗК 2. Базові знання фундаментальних наук, розуміння предметної області даної професії в обсязі, необхідному для засвоєння географічних дисциплін.

ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою, вміння правильно, логічно, ясно викладати свою думку як усно, так і письмово.

ЗК 5. Здатність до письмової, усної, ділової комунікації у професійній сфері, дотримання етики спілкування та роботи в команді.

ЗК 7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 8. Здатність здійснювати просвітницьку діяльність щодо важливості збереження навколишнього середовища як основи життєдіяльності людства в контексті сталого розвитку суспільства.

ЗК 11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 12. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ФК 2. Здатність застосовувати знання і розуміння основних характеристик, процесів, історії і складу природи і суспільства.

ФК 4. Здатність застосовувати кількісні методи при дослідженні сфер ландшафтної оболонки.

ФК 5. Здатність аналізувати склад і будову геосфер (у відповідності до спеціалізації) на різних просторово-часових масштабах.

ФК 7. Знання і використання специфічних для географічних наук теорій, парадигм, концепцій та принципів відповідно до спеціалізації.

ФК 10. Здатність ідентифікувати та класифікувати відомі і реєструвати нові об'єкти у географічній оболонці, їх властивості та притаманні ним процеси.

ФК 11. Здатність працювати в колективах виконавців, у тому числі в міждисциплінарних проектах.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «**СТАЛИЙ РОЗВИТОК СУСПІЛЬСТВА**» є опанування таких навчальних дисциплін (НД) освітньої програми (ОП):

ОК 2.14	Основи екології
ОК 2.17	Регіональна економічна і соціальна географія
ОК 2.18	Фізична географія та природно-ресурсний потенціал України
ОК 2.21	Регіональна економічна і соціальна географія
ОК 2.28	Географія і природні ресурси Закарпаття

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «**Географія**», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії географії, а також світоглядних наук.	ПРН 1
Пояснювати особливості організації географічного простору.	ПРН 3
Збирати, обробляти та аналізувати інформацію в області географічних наук.	ПРН 5
Застосовувати моделі, методи фізики, хімії, геології, екології, математики, інформаційних технологій тощо при вивченні природних та суспільних процесів формування і розвитку геосфер.	ПРН 8
Аналізувати склад і будову природних і соціосфер (у відповідності до спеціалізації) на різних просторово-часових масштабах.	ПРН 9
Знати цілі сталого розвитку та можливості своєї професійної сфери для їх досягнення, в тому числі в Україні.	ПРН 10
Аналізувати зміни компонент навколишнього середовища, спричиненні різними видами господарської діяльності, набути навички пошуку шляхів зменшення негативного впливу на довкілля.	ПРН 13
Знання проблем та особливостей сучасних демографічних процесів на планетарному, національному та локальному рівнях, розуміння причинно-наслідкових зразків цих процесів, розуміння сучасних тенденцій розвитку суспільства в умовах глобалізації і регіоналізації.	ПРН 14

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «**Сталий розвиток суспільства**»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
Оперувати та ефективно використовувати основні поняття і терміни, що стосуються збалансованого розвитку; Сформувати загальне уявлення про структуру, зміст, характер і специфіку їхньої майбутньої професійної діяльності.	ПРН 1 ПРН 3
Впроваджувати рішення, необхідні для забезпечення сталого розвитку в умовах інформаційного суспільства.	ПРН 5
Здійснювати моніторингові дослідження природних і соціально-економічних систем.	ПРН 8
Розв'язувати проблеми оптимізації природокористування на певній території в контексті стійкого розвитку суспільства.	ПРН 9
Знати зміст та основні форми навчання у вищому педагогічному закладі освіти, види і форми перевірки й оцінки знань, умінь та навичок студентів.	ПРН 10
Втілювати в практику принципи раціонального природокористування, зокрема щодо обмеженості та ефективності використання природних ресурсів та людського потенціалу.	ПРН 13
Знати та розв'язувати проблеми оптимізації природокористування на певній території в контексті стійкого розвитку суспільства.	ПРН 14

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Методами навчання є: словесні (лекція, пояснення, бесіда, розповідь), практичні (семінарське заняття), наочні методи (ілюстрації, демонстрації).

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

- *поточне опитування;
- *аналітичні звіти, реферати;
- *самостійна робота (опрацювання теоретичних положень з навчальної дисципліни);
- *модульне тестування та опитування;
- *презентації результатів виконаних завдань;
- *іспит;
- *інші види індивідуальних та групових завдань.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: усна відповідь з певного розділу (темою) робочої програми дисципліни; семінарські заняття.

Форма модульного контролю: письмова контрольна робота.

Форма підсумкового семестрового контролю: екзамен у формі усної перевірки знань.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота				Модульна контрольна робота	Сума
C1	C2	C3	C4	60	100
10	10	10	10		

C1, ... – семінарські доповіді

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота				Модульна контрольна робота	Сума
C5	C6	C7	Ср 1	60	100
10	10	10	10		

C1, ... – семінарські доповіді

Ср 1 – самостійна робота студента

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні (семінарські) заняття	4	40	3	30
Самостійна робота	–	–	1	10
Модульна контрольна робота	1	60	1	60
Разом		100		100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Графік проведення модульного контролю з навчальної дисципліни складається кафедрою та затверджується деканом факультету.

Рейтинг студента з кредитного модуля складається з балів, що він отримує за:

- написання контрольних модульних робіт (2 модулі);
- роботи на 7 семінарських заняттях (4 семінари – 1 модуль, 3 семінари – 2 модуль);

- виконання самостійної роботи студента (проводиться у 2-му модулі).

Критерії нарахування балів:

(модульні, семінарські, самостійні роботи)

Модульний контроль знань студентів здійснюється через проведення аудиторної письмової контрольної роботи, яка складається з вирішенням теоретичних питань, які студент вирішує у письмовій формі. В кожному варіанті міститься 3 розписові питання, які оцінюються у 20 балів. За допомогою письмової модульної контрольної роботи оцінюється ступінь освоєння пройденого матеріалу за максимальною рейтинговою оцінкою – 60 балів.

При оцінюванні модульної контрольної роботи враховується обсяг і правильність виконаних завдань.

Ці оцінки трансформуються в рейтингові бали у такий спосіб:

- а) оцінка «відмінно» ставиться за правильне виконання всіх завдань – 60 балів;
- б) оцінка «добре» ставиться за виконання 75 % усіх завдань – 55 балів;
- в) оцінка «задовільно» ставиться, якщо правильно виконано більше 50% запропонованих завдань – 40 балів;
- г) оцінка «незадовільно» ставиться, якщо завдань виконано менше від 50 % – 20 балів;
- д) неявка на **МКР** – 0 балів.

Оцінювання кожного *семінарського заняття* становить 10 балів:

– «відмінно» – повне розкриття тематики яку вибрав студент із запропонованих викладачем, які передбачені у робочій програмі, вільно володіє матеріалом, розкриває суть дискусійних питань від викладача та його одногрупників – 10 балів;

– «добре» – в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилок – 8 балів;

– «задовільно» – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час виступу, недостатньо розкриває зміст, допускаючи при цьому суттєві неточності – 3 бали;

– «достатньо» – частково володіє навчальним матеріалом проте не в змозі викласти його зміст, допускаючи при цьому суттєві помилки – 2 бали;

– «незадовільно» – студент не підготовлений на семінар і не володіє матеріалом – 0 балів.

Самостійна робота оцінюється у 10 балів за такими критеріями:

- «відмінно» – творчий підхід до розкриття питання – 8-10 балів;
- «добре» – глибоке розкриття питання, відображена власна думка – 7-6 балів;
- «задовільно» – обґрунтоване розкриття тематики з певними недоліками – 5-3 балів;
- «незадовільно» – завдання виконане проте студент не орієнтується в даній тематиці – 2-1 балів;
- Ср «незараховано» – завдання не було зроблено – 0 балів.

За кожний тиждень затримки із поданням самостійної роботи знімаються штрафні бали – 1 бал. Наявність позитивної оцінки із Ср є умовою допуску до іспиту.

Протягом навчального семестру проводиться 2 змістових модульних контрольних робіт, 7 семінарських занять та 1 самостійна робота студента, рейтингові оцінки яких сумуються.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Семестровий контроль проводиться після змістових модулів шляхом аналізу показників поточної успішності за написання письмових модульних контрольних робіт, семінарських та самостійної роботи студента.

Іспит є підсумковим контролем двох модулів і проводиться вкінці семестру навчання. Під час іспиту визначається рейтингова оцінка успішності студентів за навчальний рік. Рейтингова оцінка студента не повинна бути меншою 60-ти балів.

Якщо сумарна оцінка за модульний контроль є меншою за 60 балів, але більшою за 35 балів, то студент зобов'язаний перескласти контрольні завдання під час іспиту. Якщо сумарна оцінка за модульний контроль є більшою за 60 балів чи рівно становить 60 балів, то за бажанням студента вона може бути підвищеною під час іспиту чи залишеною з даним результатом. Якщо сумарна оцінка за два модульних контролів є меншою за 35 балів, студент не допускається до іспиту та з обов'язковим повторним вивченням даної дисципліни, або ж допускається до іспиту після виконання певних визначених викладачем відробок з даної дисципліни за дозволом завідувача кафедри.

Під час іспиту студент виконує на вибір варіант контрольної роботи, яка складається із трьох теоретичних питань та запитань, які ставить викладач по даній тематиці роботи (максимально 5 питань). Кожне теоретичне питання максимально становить – 30 балів та запитання поставлені викладачем – 10 балів (кожна правильна відповідь становить 2 бали). Отже, загальна сума за іспит з даного предмету становить 100 балів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A*	відмінно	зараховано
82-89	B*	добре	
74-81	C*		
64-73	D*	задовільно	
60-63	E*		
35-59	FX*	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F*	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1. Тенденції становлення сталого розвитку

Тема 1. Зміст та завдання дисципліни. Соціально-географічні витоки сучасної стратегії стійкого розвитку.

Зміст, мета, завдання дисципліни, її зв'язок з іншими географічними дисциплінами. Взаємовідносини людини і природи: історичний аспект. Особливості сучасної соціально-геоекологічної кризи.

Тема 2. Сталий розвиток як парадигма суспільного зростання.

Еволюція поняття «сталий розвиток». Передумови сталого розвитку. Стан та тенденції сталого розвитку у світі.

Тема 3. Глобалізаційні процеси та їх вплив на стійкий розвиток.

Глобалізація та глобалізаційні процеси. Глобалізація та стійкий розвиток. Необхідність переходу сучасної цивілізації до стійкого розвитку.

Тема 4. Передумови формування та розвиток концепції стійкого розвитку.

Витоки концепції стійкого розвитку: діяльність римського клубу, діяльність комісії ООН з навколишнього середовища і розвитку. Концепція в Ріо-де-Жанейро. Концепція в Йоганнесбурзі.

Тема 5. Економічний вектор сталого розвитку.

Економічний розвиток. Фактори економічного зростання і сталий розвиток. Теорії сталого розвитку. Індикатори сталого економічного розвитку.

Тема 6. Екологічний вектор сталого розвитку.

Основні екологічні проблеми України. Екологічні проблеми та перспективи у стратегії сталого розвитку та національної безпеки України. Пріоритети сталого розвитку.

Тема 7. Соціальний вектор сталого розвитку.

Соціальний розвиток - чинник і показник забезпечення сталого розвитку. Розвиток соціальної сфери: сучасний стан, проблеми та перспективи.

Тема 8. Особливості концепції стійкого розвитку.

Стійкий розвиток - як новий етап взаємостосунків суспільства і природи як предмет наукового вивчення. Цілі та завдання стійкого розвитку. Основні принципи стійкого розвитку.

Модуль 2. Реалізація концепцій стійкого розвитку**Тема 9. Напрямки переходу сучасної цивілізації на модель стійкого розвитку.**

Соціальні та екологічні аспекти як пріоритети стійкого розвитку. Досягнення економічного зростання як складова стійкого розвитку. Міжнародні організації як інститут забезпечення стійкого розвитку.

Тема 10. Особливості формування стратегії стійкого розвитку в зарубіжних країнах.

Особливості переходу до стійкого розвитку. Особливості реалізації концепції стійкого розвитку країн Північної Америки. Особливості реалізації концепції стійкого розвитку Європейських країн та країн Азіатського континенту.

Тема 11. Формування та реалізація державної політики з питань сталого територіального розвитку України.

Державна політика з питань сталого територіального розвитку України. Законодавча база сталого розвитку. Інтегрування України у світове співтовариство.

Тема 12. Регіональний розвиток та просторове планування в контексті стійкого розвитку.

Поняття простору. Регіональний розвиток у контексті стійкого розвитку. Просторове планування. Нормативна база з питань регіонального розвитку та просторового планування.

Тема 13. Регіональні підходи до реалізації стійкого розвитку.

Регіональні підходи до реалізації стійкого розвитку на прикладі гірських регіонів Альп і Карпат, а також обласної програми стійкого розвитку Закарпаття. Шляхи і проблеми досягнення збалансованого місцевого розвитку в гірських поселеннях Закарпаття.

Тема 14. Розробка регіональних та місцевих стратегій сталого розвитку.

Методологія ЄС з розробки регіональних стратегій сталого розвитку та її застосування в Україні. Процедура, способи розробки стратегії розвитку з урахуванням цілей, завдань та проектів місцевих стратегій.

Тема 15. Соціальна мобілізація для сталого місцевого розвитку.

Роль громад у розвитку суспільства. Роль громад у розвитку суспільства. Складові елементи соціальної мобілізації.

**6.2. Структура навчальної дисципліни
(денна форма навчання)**

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин	
	Форма навчання: денна	
	А	О
	у тому числі	

		лекції	практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота
5-й семестр						
Модуль 1. Тенденції становлення сталого розвитку						
Тема 1. Зміст та завдання дисципліни. Соціально географічні витоки сучасної стратегії стійкого розвитку.	4	2		-	-	2
Тема 2. Сталий розвиток як парадигма суспільного зростання.	6	2	2	-	-	2
Тема 3. Глобалізаційні процеси та їх вплив на стійкий розвиток.	8	2		-	-	6
Тема 4. Передумови формування та розвиток концепції стійкого розвитку.	10	2	2	-	-	6
Тема 5. Економічний вектор сталого розвитку.	4	2		-	-	2
Тема 6. Екологічний вектор сталого розвитку.	6	2	2	-	-	2
Тема 7. Соціальний вектор сталого розвитку.	4	2		-	-	2
Тема 8. Особливості концепції стійкого розвитку.	5	2	1	-	-	2
Модульна контрольна робота	1	-	1	-	-	-
Разом за модуль	48	16	8	-	-	24
Модуль 2. Реалізація концепцій стійкого розвитку						
Тема 9. Напрямки переходу сучасної цивілізації на модель стійкого розвитку.	6	2	-	-	-	4
Тема 10. Особливості формування стратегії стійкого розвитку в зарубіжних країнах.	6	2	-	-	-	4
Тема 11. Формування та реалізація державної політики з питань сталого територіального розвитку України.	6	2	2	-	-	2
Тема 12. Регіональний розвиток та просторове планування в контексті стійкого розвитку.	4	2	-	-	-	2
Тема 13. Регіональні підходи до реалізації стійкого розвитку.	8	2	2	-	-	4
Тема 14. Розробка регіональних та місцевих стратегій сталого розвитку.	6	2	-	-	-	4
Тема 15. Соціальна мобілізація для сталого місцевого розвитку.	5	2	1	-	-	2
Модульна контрольна робота	1	-	1	-	-	-
Разом за модуль	42	14	6	-	-	22
Разом за семестр	90	30	14	-	-	46

(заочна форма навчання)

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин	
	Форма навчання: заочна	
	Р	О
	у тому числі	

		лекції	практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота
7-й семестр						
Тема 1. Зміст та завдання дисципліни. Соціально-географічні витоки сучасної стратегії стійкого розвитку.	5	2	-	-	-	3
Тема 2. Сталий розвиток як парадигма суспільного зростання.	5	-	-	-	-	5
Тема 3. Глобалізаційні процеси та їх вплив на стійкий розвиток.	5	-	-	-	-	5
Тема 4. Передумови формування та розвиток концепції стійкого розвитку.	7	2	-	-	-	5
Тема 5. Економічний вектор сталого розвитку.	6	-	-	-	-	6
Тема 6. Екологічний вектор сталого розвитку.	5	-	-	-	-	5
Тема 7. Соціальний вектор сталого розвитку.	6	-	-	-	-	6
Тема 8. Особливості концепції стійкого розвитку.	9	2	-	-	-	7
Тема 9. Напрямки переходу сучасної цивілізації на модель стійкого розвитку.	7	2	1	-	-	4
Тема 10. Особливості формування стратегії стійкого розвитку в зарубіжних країнах.	7	2	-	-	-	5
Тема 11. Формування та реалізація державної політики з питань сталого територіального розвитку України.	5	-	-	-	-	5
Тема 12. Регіональний розвиток та просторове планування в контексті стійкого розвитку.	7	-	-	-	-	7
Тема 13. Регіональні підходи до реалізації стійкого розвитку.	6	-	-	-	-	6
Тема 14. Розробка регіональних та місцевих стратегій сталого розвитку.	5	-	-	-	-	5
Тема 15. Соціальна мобілізація для сталого місцевого розвитку.	4	-	-	-	-	4
Модульна контрольна робота	1	-	1	-	-	-
Разом за модуль	90	10	2	-	-	78
Разом за семестр	90	10	2	-	-	78

6.3. Теми практичних (семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин	
		денна	Заочна
1	Виміри та складові сталого розвитку. Постановка проблеми необхідності переходу до сталого розвитку на міжнародному рівні. Ріо-де-Жанейрська декларація по навколишньому середовищу та розвитку.	2	-
2	Закономірності взаємодії людини і природи.	2	-
3	Передумови виникнення концепції і визначення поняття «сталий розвиток».	2	1
4	Глобалізація і сталий розвиток. Інтеграція України до світової		

	економіки та її вплив на можливості забезпечення сталого розвитку України.	2	–
5	Трансформація економіки України та її вплив на можливості забезпечення сталого розвитку України.	2	–
6	Економічні, соціальні та екологічні проблеми розвитку України та її регіонів. Ресурсозабезпечення сталого розвитку. Шляхи та механізми переходу України до сталого розвитку.	2	1
7	Фінансові ресурси і механізми сталого розвитку. Міжнародні організаційні механізми. Міжнародні правові документи реалізації сталого розвитку.	2	–
Разом		14	2

6.4. Самостійна робота

Самостійна робота передбачає вивчення лекційного матеріалу, роботу з літературою, підготовку до занять, підготовку до поточного та підсумкового контролю за всіма змістовими модулями, виконання контрольної роботи та підготовку доповіді.

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин	
		денна	Заочна
1	Витоки і становлення стійкого розвитку.	8	7
2	Механізми реалізації стійкого розвитку на різних ієрархічних рівнях.	9	10
3	Значимість природно-ресурсного потенціалу для стійкого розвитку. Роль природно-заповідних територій для стійкого розвитку.	9	15
4	Водозабезпеченість та стійкий розвиток.	8	8
5	Роль стану ґрунтів та земельних ресурсів у контексті стійкого розвитку територій.	8	9
6	Аграрний сектор економіки, лісгосподарський комплекс та стійкий розвиток.	9	9
7	Основні положення законодавчої бази з питань стійкого розвитку в Україні.	7	8
8	Проблеми та перспективи забезпечення стійкого розвитку в Україні.	8	12
Разом		46	78

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Технічні засоби: відтворення відеороликів

Обладнання: мультимедійне забезпечення (у разі потреби)

Програмне забезпечення: комп'ютер.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Глобалізація і безпека розвитку / О.Г. Білорус, Д.Г. Лук'яненко і ін. – К.: КНЕУ, 2001. – 733 с.
2. Згуровський М.З. Сталый розвиток у глобальному і регіональному вимірах: аналіз за даними 2005 р. / М.З. Згуровський – К.: НТУУ «КПІ», 2006. – 84 с.

3. Сталий розвиток суспільства: навчальний посібник / авт.: А. Садовенко, Л. Масловська, В. Серета, Т. Тимочко – 2 вид. – К.: 2011. – 392 с.
4. Ріо-де-Жанейро-Йоганесбург: паростки ноосферогенезу відповідальність за майбутнє / В.Я. Шевчук, Г.О. Білявський, та ін. – К.: Геопринт, 2002. – 118 с.
5. Підліснюк В., Рудик І., Кириленко В., Вишенська І., Маслюківська О. Сталий розвиток суспільства: роль освіти. Путівник / За ред. В. Підліснюк – К.: Видавництво СПД «Ковальчук», 2005. – С. 88.

Допоміжна література

1. Географические аспекты проблемы перехода к устойчивому развитию стран Содружества независимых государств. – Киев–Москва, 1999. – 199 с.
2. Гор А. Земля у рівнозві. Екологія і людський дух: Пер. з англ. / А. Гор – К.: Інтелсфера, 2001. – 404 с.
3. Концепція сталого розвитку Закарпаття. – Ужгород. 2002.
4. Національна доповідь України про стан виконання положень «Порядку денного на XXI століття» за десятирічний період (заключний) / За ред. Л.Г. Руденко. – К., 2012.
5. Поп С.С. Природні ресурси Закарпаття / Ужгород, «Карпати» – 2009. – 340 с., іл. 32.
6. Україна: основні тенденції взаємодії суспільства і природи у XXI ст. (географічний аспект) / За ред. Л.Г. Руденко. – К.: Академперіодка, 2005. – 320 с.

Інформаційні ресурси

1. Стратегія сталого розвитку – Режим доступу [Електрон. ресурс] - http://www.ua.undp.org/content/dam/ukraine/docs/SDGreports/UNDP_Strategy_v06-optimized.pdf
2. ЦРТ-Україна: Цілі розвитку тисячоліття в Україні [Електрон. ресурс] // Представництво Організації Об'єднаних Націй в Україні. – Режим доступу: <http://www.ukraine2015.org.ua>
3. Environmental Performance Index 2014 [Electron. resource] / Yale Center for Environmental Law & Policy. – Access link: <http://epi.yale.edu/>
4. Footprint – Ecological Sustainability [Electron. resource] / Global Footprint Network. – Access link: <http://www.footprintnetwork.org/en/index.php/GFN>
5. Human Development Report 2007/2008. Fighting climate change: Human solidarity in a divided world [Electron. resource]. – Access link: http://hdr.undp.org/en/media/HDR_2007_2008_EN_Complete.pdf
6. UN SDKP (Sustainable Development Knowledge Platform) [Electron. resource] / DSD; UN DESA. – Access link: <http://sustainabledevelopment.un.org/>
7. ОСР (орган сертифікації продукції) «Жива планета» [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ecolabel.org.ua/>